

ВОНИ БУЛИ ПЕРШИМИ...

Цитата з полярної класики: "А сучасність ще не Історія. Она повинна полежати і утрамбовуватися, щоб не було кривотолков, тенденціозних і суб'єктивних мелкотравчатих інтерпретацій в представленні неопитованих і дилетантів"
Професор Леонід ГОВОРУХА, учасник 1-ї УАЕ.

Факти з спогадів Геннадія МІЛІНЕВСЬКОГО, Романа БРАТЧИКА, Володимира БАХМУТОВА та інших слухачів двотижневого курсу полярників Британської антарктичної служби (БАС), а нині заслужених аборигенів Галіндеза та його околиць...

Хроніка подій

10 листопада 1995 року на навчання до БАС вилетіла група українських фахівців, які мали провести першу зимівку на острові Галіндез архіпелагу Аргентинські острови, де була розташована британська наукова база Фарадей.

Цьому передувала майже трирічна епопея пошуків шляхів продовження досліджень українських вчених в Антарктиці. Адже після розвалу СРСР та проголошення Російської Федерації правонаступницею усіх колишніх радянських антарктичних станцій, наші вчені залишилися, як кажуть, при піковому інтересі...

Відкритий лист Президенту України авіаінженера КБ «Антонов» Юрія Оскрета і його доповідь про Антарктику на засіданні Географічного Товариства знайшли розуміння і підтримку Національ-

ної академії наук України, зокрема, Відділення наук про Землю.

У 1992 за ініціативою науковців-учасників радянських антарктичних експедицій видається Указ Президента України про участь країни в дослідженнях Антарктики, а Парламент України приймає документи про приєднання України до Антарктичного договору. В жовтні 1993 року створюється Центр антарктичних досліджень (ЦАД), який очолює П.Ф. Гожик, а в листопаді — Великобританія розповсюдила серед посольств пропозицію про передачу станції Фарадей одній з «неантарктичних» держав.

На XXIII сесії SCAR, що проходила в **серпні-вересні 1994 р.**, Україна стає членом цієї міжнародної організації з наукових досліджень в Антарктиці, а в листопаді цього ж року Фонд «Відродження» виділяє 12000 доларів на проект «Україна повертається в Антарктику».

20 липня 1995 року Надзвичайний і повноважний Посол України С.В. Комісаренко підписує в Лондоні міжурядову угоду з Великобританією, а директор ЦАД П.Ф. Гожик — Меморандум між ЦАД і БАС про передачу антарктичної станції Фарадей Україні не пізніше **31 березня 1996 року.**

6 лютого 1996 року відбулася передача станції учасникам 1-ї Ук-

Англійські зимівники

СКЛАД 1-ї УКРАЇНСЬКОЇ АНТАРКТИЧНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ

МІЛІНЕВСЬКИЙ

ГЕННАДІЙ ПЕТРОВИЧ

Начальник станції

БАХМУТОВ

Володимир Георгійович

Геофізик-магнітометр.

БРАТЧИК

Роман Олександрович

Інженер зв'язку

ГОВОРУХА

Леонід Сергійович

Гляціолог

ГОРДІЄНКО

Сергій Іванович

Спец. з виживання

ГУРЬЯНОВ

Євген Вікторович

Електрик

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Павло Сергійович

Сист. Механік

ПАВЛИК

Володимир Володимирович

Лікар

РЯЗАНОВ

Володимир Миколайович

Кухар

СИДОРІВСЬКИЙ

Андрій Вікторович

Дизеліст

ТИМОФЕЄВ

Владислав Євгенович

Метеоролог-озонometr

ЯНЦЕЛЕВИЧ

Олександр Анатолійович

Метеоролог-озонometr

раїнської антарктичної експедиції (УАЕ), а Україна стала антарктичною державою. На щоглі Фарадея було урочисто спущено британський «Юніон Джек», а натомість піднято прапор України. Нашу станцію — Академік Вернадський названо на честь видатного вченого, першого президента Академії наук України, автора теорії ізоморфізму, засновника вчення про біосферу та ноосферу, Володимира Івановича Вернадського.

**Розповідає начальник зимівки 1-ї УАЕ
Геннадій Міліневський:**

— З висоти сьогодення все здається просто і буденно. Англійці запропонували нам станцію, ми її прийняли та й почали працювати. Насправді ж, це — далеко не так! За вихід України в Антарктику відбувалася справжня боротьба. Тривала і напружена. З міжнародними політичними інтригами, спробами хабарництва, участю спецслужб і таке інше. Цілий ряд країн хотів стати, так би мовити, спадкоємцем британської корони. Але ж треба було ще й довести свою причетність до антарктичної справи і спроможність дати їй раду. Гадаю, у науково-технічному плані та з приводу інтелектуального потенціалу щодо нашої країни сумнівів не було.

Стосовно ж, її фінансових можливостей — цей бік медалі виглядав значно гірше. І цим також намагалися скористатися наші конкуренти. Зрештою, все владналося. Чимала особиста заслуга в цьому колишнього Посла України у Британії Сергія Комісаренка. Як вчений, академік НАНУ, він одразу оцінив шанс, який дарувала доля нашої науці, і зробив усе від нього залежне, щоб це сталося. Звичайно ж, зіграв нам на користь і той факт, що на початку минулого століття в складі легендарної антарктичної експедиції Роберта Скотта був українець Антон Омельченко. Великий англійський дослідник дуже тепло відгукувався у своєму щоденнику про нашого земляка,

який на початку минулого століття був також відзначений королівською нагородою.

Я вже не кажу, що на окрему розповідь заслуговує те, як ми поспішали дістатися на острів Галінез до визначеної протоколом дати, як нас лякали можливими провокаціями з боку конкурентів, як шукали кошти на зимівку та транспортні засоби, як вивчали наші колеги досвід своїх попередників, і яка то була радість, коли ми вперше ступили на омріяний крижаний берег...

—Про що писали газети —

суббота, 23 сентября 1995 года

18 суббота суббота

Кому на «Фарадее» жить хорошо

Сергей ЯНИШЕВСКИЙ

Долго думали в Англии, что бы такое подарить Украине. И подарили полярную станцию «Фарадей». Как только случилась такая неожиданная радость, сразу возник вопрос: как принять подарок? Кое-кто даже предлагал подождать, пока станция сама додрейфует до Киева. Но им было твердо заявлено, что станция будет использоваться исключительно в научных целях. Парламентская комиссия по освоению

Антарктики, наконец-то получившая повод для работы, выставляет на всенародное обсуждение проект штатного расписания станции.

Штатное расписание станции

1. Директор станции . . . . . 1 чел.
2. Жена директора . . . . . 3 чел.
3. Сестра хозяйки . . . . . 8 чел.
4. Продавец коммерческого киоска . . . . . 125 чел.
5. Ночной сторож . . . . . 1/2 чел.
6. Дневной сторож . . . . . 1/2 чел.
7. Распределитель приватизационных сертификатов . . . . . 17 чел.
8. Заливщик катка . . . . . 1 чел.
9. Обменщик валюты . . . . . 85 чел.
10. Загонщик пингвинов . . . . . 1 чел.
11. Уборщица снега . . . . . 1 чел.
12. Инженер по пожарной безопасности . . . . . 10 чел.
13. Полярный исследователь . . . . . 1 чел.

Примечание. Ваши предложения по штатному расписанию станции направляйте в парламент с пометкой «депутату Айсбергу».